

PELÄTÄÄN ARMEIJAN VUOKSI

Duumakeskustelu sosialidemokraattien ja trudovikkien tekemän välikysymyksen johdosta, joka koskee peruslakien 96. pykälän rikkomista tsaarihallituksen toimesta, ei ole vielä päättynyt. Mutta se on jo siinä määrin valaissut asiain-tilaa, sanomalehdet ovat jo niin paljon huutaneet kuulusta Stolypinin „maaliskuun 31 päivän julkilausumasta”, että on aivan paikallaan kosketella tätä kesäkuun kolmannen päivän valtakomennon historian opettavaista episodtia.

Meidän duumaryhmämme oli aivan oikeassa tehdessään hallitukselle välikysymyksen sen johdosta, että hallitus on rikkonut peruslakien 96. pykälää, ja esiintyessään *sikäli* ikään kuin laillisuuden „puolesta”, „oikeuden puolesta”, „kesäkuun kolmannen päivän komennon mukaisen legaalisuuden puolesta” j.n.e., y.m.s. Sanomme: „sikäli”, sillä sosialidemokraatit ovat tässä epäilemättä käyneet käsiksi monimutkaiseen tehtävään, johon *on osattava* käydä käsiksi;— on otettu käyttöön epäilemättä kaksiteräinen ase, joka pienimmänkin virheen sattuesssa tai jopa sen käyttäjien ollessa taitamattomia saattaa haavoittaa itseään aseensa kantajaa,— ilman vertauskuvia puhuen: saattaa huomauttamatta viedä sosialidemokratiaa syrjään luokkataistelun asenteesta liberalismiin asenteeseen.

Socialidemokraatit tekisivät sellaisen virheen, jos he puhuisivat siitä, että he yksinkertaisesti „puolustavat” peruslakeja, selittämättä tämän „puolustuksen” *erikoista* luonnetta. Sosialidemokraatit tekisivät vielä suuremman virheen, jos he tekisivät peruslakien tai yleensä laillisuuden puolustamisesta omalaatuisen tunnuksen, kuten „taistelu legaalisuuden puolesta”,— se olisi kadettien tapaista.

Onneksi duumatoverimme eivät ole tehneet kumpaakaan. Välikysymyksen johdosta ensimmäisenä puhunut Gegetshkori *varta vasten* aloitti siitä, että selitti sitä *erikoista* luonnetta, mikä on sosialidemokraattisella esiintymisellä peruslakien *puolesta*. Gegetshkori aloitti erittäin onnistuneesti kreivi Bobrinskin tekemästä ilmiannosta; tämä oli yhdistyneen aateliston edustajakokouksessa kiljunut, viitaten enemmän kuin läpinäkyvästi sosialidemokraatteihin, että on välttämätöntä „poistaa nämä kiihottajat Valtakunnanduuman uumenista”. „Minä julistan”, vastasi Gegetshkori, „että ilmiannosta huolimatta, väkivallasta ja uhkailuista huolimatta ei näiden seinien sisällä istuva duumaryhmä tule hitautakaan perääntymään hahmottelemistaan tehtävistä ja tarkoituseristä, työväenluokan etujen puolustamisesta”.

Bobrinski kehotti hallitusta karkottamaan Duumasta ne, jotka agitoivat järjestelmällisesti kesäkuun kolmannen päivän komennon mukaista laillisuutta vastaan. Gegetshkori aloitti julistamalla, ettei väkivalta eivätkä uhkaukset saa sosialidemokraatteja perääntymään toiminnastaan.

Gegetshkori korosti erikoisesti: „Me tietenkin huolehdimme kolmannen Valtakunnanduuman arvovaltaa ylläpitämisestä vähemmän kuin kukaan muu, jos sellaista arvovaltaa on olemassa”... „nimenomaan me, nykyisen poliittisen järjestelmän periaatteelliset vastustajat, olemme esittäneet vastalauseen joka kerta, kun taantumus on yrittänyt omaksi hyödykseen tyypistää kansan edustuslaitoksen oikeuksia”... „kun julkisesti loukataan peruslakeja, niin me, peruslakien periaatteelliset vastustajat, olemme pakotetut ottamaan ne suojeluksemme”. Ja puheensa lopussa Gegetshkori, erottaen itsensä legaalisuuden fetichisteistä, sanoi: „...Kun me teemme tämän välikysymyksen, kun me teemme ekskurssin tai lähdemme juridisten tulkintojen alalle, niin ainoastaan sitä varten, että vielä kerran tulisi osoitetuksi hallituksen ulkokultaisuus” (pikakirjoituspöytäkirjan s. 1988)...

Gegetshkori esitti sosialistien johdonmukaisesti demokraattisia, tasavaltalaisia katsomuksia sanoessaan: „meidän lakimme tulevat vain silloin vastaamaan väestöjoukkojen etuja ja tarpeita, kun ne sanelee *kansan välitön tahto*”, ja pikakirjoituspöytäkirjan tähän kohtaan merkitty „*hälinä oikealla*” korosti erikoisesti, että nuoli oli osunut maaliin.

Ja toinen sosialidemokraattinen puhuja, tov. Pokrovski, sanoi puheessaan, välikysymyksen poliittisesta merkityk-

sestä puhuessaan, vieläkin selvemmin ja määrätymmin: „Tekkööt he (lokakuulaiset) sen suoraan ja julkisesti, hyväksykööt avoimesti oikeistolaisten tunnuksen: „alas kansan edustuslaitoksen oikeudet, eläköön ministerin eteinen”. Ei ole epäilystäkään siitä, etteikö enemmistö työskentelisi sen hyväksi, että Venäjällä saataisiin muodostumaan sellainen ajankohta, jolloin perustuslailliset illuusiot tuhoutuvat kokonaan ja jäljelle jää musta todellisuus, josta Venäjän kansa tekee vastaavat johtopäätökset” (siteeraan „Retshissä” huhtikuun 1 p:nä julkaistun selostuksen mukaan).

Tämä koko kysymyksen asettaminen hallituksen ja lokakuulaisten ulkokultaisuuden paljastamisen pohjalle, perustuslaillisten illuusioiden hävittämisen pohjalle on ainoa oikea sosialidemokraattinen välikysymyksen asettamistapa peruslakien 96. pykälän rikkomisesta, kysymyksen, joka on esitetty III Duumaan. Puolueagitaatiossamme, työläiskokouksissa, kerhoissa ja ryhmissä ja vihdoin yksityiskeskusteluissa kaikkinaiselle järjestäytymiselle vieraiden työläisten kanssa Duuman tapahtumien johdosta on asetettava etualalle juuri tämä puoli asiasta, on selitettävä työväenpuolueen osuutta, puolueen, joka *paljastaa* porvarillis-mustasotnialaista petosta itsessään porvarillis-mustasotnialaisessa Duumassa. Sikäli kuin *tällaisessa* Duumassa ei ole voitu asettaa kysymystä *täysin* selvästi ja selittää vallankumouksellisen sosialidemokraatin katsantokantaa täydellisesti, sikäli meidän tehtävänämmä on täydentää sitä, mitä toverimme ovat sanoneet Taurian palatsin puhujakorokkeelta, ja tehdä heidän puheensa joukoille tunnetuiksi, tehdä ne ymmärrettäviksi ja läheisiksi joukoille.

Mikä on 96. pykälän rikkomista koskevan jutun *ydin*? Tämä pykälä on 9. luvussa „laeista” ja määrää ne tapaukset, jolloin voidaan tehdä poikkeus yleisestä järjestyksestä, tapaukset, jolloin sotalaitoksen säädökset ja määräykset esitetään *välittömästi* tsaarille *eikä* Valtakunnanduuman ja Valtakunnanneuvoston *kautta*. Uusiin menoihin tarvitaan Valtakunnanduuman päätöksellä myönnetty maksumääräys (lupa) — sellainen on tämän pykälän ajatus.

Vuosi sitten Valtakunnanduudessa pohdittiin merivoimien pääesikunnan henkilökuntasääntöä. Syntyi kiivaita väittelyjä siitä, kuuluuko tämän säännön vahvistaminen Duuman toimivaltaan vai ei. Oikeistolaiset (musta sotnia)

väittivät, että *ei kuulu*, että Duumalla ei ole tässä oikeutta puuttua asiaan, että se ei saa loukata armeijan „majesteettisen johtajan”, s.o. tsaarin, oikeuksia, sillä hänellä *yksin, ilman mitään Duumaa*, on oikeus vahvistaa maa- ja merivoimien henkilökuntasäännöt.

Lokakuulaiset, kadetit ja vasemmistolaiset väittivät, että se kuuluu Duuman oikeuksiin. Kysymys oli siis siitä, että musta sotnia, etunenässä Nikolai II, halusi tulkita Duuman oikeuksia rajoittavasti, halusi *typistää* jo muutenkin tavattomasti typistettyjä Duuman oikeuksia. Mustasotnialaiset tilanherrat ja heidän etunenässään kaikkein rikkain ja mustasotnialaisin tilanherra, Nikolai Romanov, tekivät pienestä osakysymyksestä periaatteen kysymyksen, tsaarin oikeuksia koskevan kysymyksen, itsevaltiuden oikeuksia koskevan kysymyksen, syyttäen porvaristoa (jopa lokakuulaistakin porvaristoa) yrityksestä typistää tsaarin oikeuksia, rajoittaa hänen valtaansa, „eristää armeijan johtaja armeijasta” y.m.s.

Onko tsaarin valta tulkittava mitenkään rajoittamattomaksi itsevaltiudeksi, ihan vanhaan tapaan, vai tsaarin vallan suhteen tehtävän vaikkapa kaikkein vähäisimmän *rajoituksen* mielessä — siitä väiteltiin. Ja nuo väittelyt paisuivat vuosi sitten miltei „poliittisen kriisin” mittoihin, s.o. uhkailuihin ajaa tiehensä Stolypin, jota mustasotnialaiset syyttivät „konstitutionalismista”, uhkailuihin hajottaa lokakuulaisten Duuma, lokakuulaisten, joita musta sotnia nimitti „nuorturkkilaisiksi”⁶⁵.

Sekä Valtakunnanduuma että Valtakunnanpuoleisto vahvistivat merivoimien pääesikunnan henkilökuntasäännön, t.s. katsoivat tämän asian *kuuluvan toimivaltaansa*. Kaikki odottivat, vahvistaako Nikolai II Duuman ja Valtakunnanpuoleiston päätöksen. Huhtikuun 27 p:nä 1909 Nikolai II julkaisi reskriptin Stolypinille, jossa hän *kieltäytyi* vahvistamasta henkilökuntasääntöä ja antoi ministerien tehtäväksi laatia „ohjesäännöt” 96. pykälän soveltamisesta.

Toisin sanoen: tsaari on yhä uudestaan asettunut julkiesti ja päättäväisesti mustan sotnian puolelle ja esiintynyt vähäisimpiäkin valtaansa rajoittamisyhtymisiä vastaan. Ministerien velvoittaminen laatimaan uudet ohjesäännöt oli julkea käsky *rikkoa lakia*, tulkita sitä niin, että se tulisi hävitetyksi, „selittää” sitä surullisen kuuluisien Venäjän senaatin „selitysten” tapaan. Samalla tietenkin sanottiin,

että ohjesääntöjen pitää pysyä „peruslakien puitteissa”, mutta nuo sanat olivat mitä julkeinta ulkokultaisuutta. Ministerit laativat sellaiset „ohjesäännöt”,— ja tsaari Nikolai II vahvisti ne (niitä nimitetään vahvistamispäivänsä mukaan vuoden 1909 elokuun 24 päivän ohjesäännöksi),— että laki tuli kierrettyksi! Ilman mitään Duumaa vahvistettujen „ohjesääntöjen” antaman selityksen nojalla peruslakien 96. pykälä kadotti merkityksensä! Maa- ja merivoimien henkilökuntasäännöt *poistettiin* näiden „ohjesääntöjen” nojalla Duuman toimivallasta.

Syntyi erinomainen kuva Venäjän „perustuslain” koko kuvitelmallisuudesta, mustan sotnian koko julkeudesta, tsaarin läheisyydestä mustaan sotniaan, siitä, kuinka itsevaltius pitää pilkkanaan peruslakeja. Tietenkin vuoden 1907 kesäkuun 3 päivän kumous antoi jo sata kertaa selvemmän, täydellisemmän, laajoille kansanjoukoille käsitettävämmän ja avoimemman kuvan tästä samasta aiheesta. Tietenkin, kun meidän sosialidemokraattimme eivät voineet tehdä Duumassa välikysymystä kesäkuun 3 päivän tapahtuman aiheuttamasta peruslakien rikkomisesta,— eivät voineet vain siksi, että porvarilliset demokraatit ja muun muassa trudovikit eivät antaneet riittävää määrää allekirjoituksia, jotta olisi saatu kokoon välikysymystä varten tarvittavat kolmekymmentä nimeä,— niin se osoittaa propagandan ja agitaation erikoisen duumamuodon puitteiden ahtautta. Mutta se, ettei ollut mahdollisuutta tehdä välikysymystä kesäkuun 3 päivän tapahtumasta, ei estänyt sosialidemokraatteja luonnehtimasta alituisesti puheissaan tätä tapahtumaa valtiokaappaukseksi. Eivätkä sosialidemokraatit tietenkään voineet olla paljastamatta sitä, miten itsevaltius tekee pilkkaa peruslaeista ja kansan edustuslaitoksen oikeuksista, eikä heidän pitänytkään olla paljastamatta, vaikka aihe olikin verrattain erillisuontoinen.

Merivoimien pääesikunnan henkilökuntasääntöä koskevan kysymyksen suhteellinen merkityksettömyys, toisarvoisuus ja vähäpätöisyys sen sijaan korosti erikoisen räikeästi vastavallankumouksemme koko herkkyyttä,— korosti, että se *pelkää armeijan tähden*. Lokakuulaisten selostaja Duumassa, hra Shubinski, kääntyi toisessa puheessaan maaliskuun 26 p:nä aivan selvästi mustasotnialaisten puolelle ja osoitti, että nimenomaan *pelko armeijan tähden* on syytä tähän vastavallankumouksen tavattomaan herkkyyteen

kysymyksessä, onko sallittavaa edustuslaitosten vähäisinkään puuttuminen maa- ja merivoimien henkilökuntasääntöjen vahvistamiseen. ..., „Venäjän armeijan majesteettisen johtajan nimi on todella suuri nimi”...—huudahti Nikolai Verisen porvarillinen lakeija. ..., „Antakaa te (Valtakunnanduuman edustajat) täällä millaisia vahvistuksia tahansa, pitäkää millaisia puheita tahansa siitä, että joltakulta halutaan riistää joitakin oikeuksia, mutta armeijalta te ette saa riistetyksi pois sen majesteettista johtajaa”.

Ja Stolypin „julkilausumassaan” maaliskuun 31 p:nä, yrittäessään sotkea vastauksensa aivan tyhjiällä, mitään sisältämättömillä ja ilmeisen vilpillisillä puheilla „rauhoitumisesta” ja muka rankaisutoimenpiteiden lieventämisestä,—asetui kuitenkin aivan selvästi mustasotnialaisten puolelle Duuman oikeuksia *vastaan*. Kun lokakuulaiset olivat samaa mieltä Stolypinin kanssa, niin siinä ei ole mitään uutta. Mutta kun herrojen Miljukovin ja kumpp. „Retsh” sanoi Stolypinin vastausta „pikemminkin sovittelevaksi Valtakunnanduuman oikeuksien suhteen” (№ 89 huhtikuun 1 päivältä — pääkirjoituksen jälkeen seuraava toimitusartikkeli),—niin edessämme on uusi näyte siitä, kuinka alas kadettipuolue on langennut. „Viime vuosien historia osoittaa”, sanoi Stolypin, „että vallankumouksen ruoste ei ole voinut syövyttää armeijaamme”... Ei ole voinut syövyttää — tosiasiajn kannalta se ei pidä paikkaansa, sillä yleisesti tunnetut vuosien 1905—1906 sotilas- ja matruusikapinain tapahtumat, yleisesti tunnetut silloisen taantumuksellisen lehdistön lausunnot todistavat, että vallankumous *teki* armeijassa *syövytystyötä* ja siis *saattoi syövyttää* sen. On totta, ettei se syövyttänyt loppuun saakka. Mutta kun vastavallankumouksen ollessa kuumimmillaan, vuonna 1910, muutaman vuoden kuluttua sotaväessä viimeksi olleen „levottomuuden” jälkeen, Stolypin sanoo (samassa julkilausumassa), että hänet „*valtasi levoton ajatus eräiden edellisten puhujien puheita kuunnelleessa*”, että tuona „levottomana ajatuksena” on „*huono vaikutelma jonkinlaisesta valtioelämän eri tekijäin epäsovusta* aseellisten voimiemme suhteen”, niin se paljastaa kokonaan Stolypinin ja hänen mukanaan koko Nikolai II hovin mustasotnialaisen koplakunnan! Se todistaa, että tsaarin koplakunta edelleenkin ei ainoastaan pelkää, vaan edelleenkin suorastaan *vapisee armeijan tähden*. Se todistaa, että vastavallankumous pysyy

vielä nytkin lujasti kansalaissodan näkökannalla, sillä näkökannalla, että tarvitaan välittömästi ja joka päivä kansan kiihtymyksen sotilaallisen tukahduttamisen keinoja. Syventykääpä seuraavaan Stolypinin lauseeseen:

„Historia... opettaa, että armeija joutuu epäkuntoon silloin, kun se lakkaa olemasta yhtenäinen samaan pyhään tahtoon alistumisessa. Pankaa tähän periaatteeseen epäilyksen myrkyä, *herättäkää armeijassa vaikkapa vain katkonaisia ajatuksia siitä, että sen järjestäminen on riippuvainen kollektiivisesta tahdosta*, niin sen mahti lakkaa perustumasta järkkymättömään voimaan — korkeimpaan valtaan”. Ja toisessa kohdassa: „Minä tiedän, monet tahtoivat... lietsoa *armeijallemme turmiollisia kiistoja oikeuksista*” (nimittäin: Valtakunnanduuman oikeuksista, „kollektiivisen tahdon” oikeuksista).

Samoin kuin murhamiesten mielessä kummittelevat heidän uhriensa haamut, niin myös vastavallankumouksen sankarien mieleen muistuu „kollektiivisen tahdon” „turmiollinen” vaikutus armeijaan. Stolypinin, tämän mustan sotnian uskollisen palvelijan, mielessä lokakuulaiset kummittelevat „nuorturkkilaisina”, jotka saavat „*armeijan epäkuntoon*” alistamalla sen kollektiiviseen tahtoon, sallimalla „katkonaisia ajatuksia” tällaisesta alistamisesta!

Kesäkuun kolmannen päivän monarkian pyövelit ja murhamiehet hourivat valveilla ollen, he ovat joutuneet aivan mielenhäiriöön, kun kerran lokakuulaiset kummittelevat heidän mielessään nuorturkkilaisina. Mutta nuo houreajatukset, tuo mielenhäiriö on poliittinen tauti, jonka on aiheuttanut heidän asemansa epävarmuuden tunne, kova pelko armeijan tähden. Jos nämä herrat Stolypinit, Romanovit ja kumpp. edes jossain määrin pystyisivät suhtautumaan hiukankin kylmäverisesti kysymykseen „kollektiivisen tahdon” suhteesta armeijaan, niin he huomaisivat heti, että tsaarin vaitelias vahvistus Duuman ja Valtakunnan-neuvoston päätöksille merivoimien henkilökuntasäännöstä olisi jäänyt *armeijassa* kymmenen kertaa huomaamattomammaksi kuin *duumakeskustelut Duuman oikeuksia koskevasta kysymyksestä*, mahdollista „*armeijan epäkuntoon joutumisista*” koskevasta kysymyksestä. Mutta meidän vastavallankumouksellemme onkin luonteenomaista juuri se, että se paljastaa itse itsensä noilla kauhuilla, että *se ei voi* suhtautua rauhallisesti armeijan epäkuntoon joutumista

koskevaan kysymykseen, samoin kuin murhamies ei voi kuunnella rauhallisesti puhetta murhan osanottajista ja siitä tilanteesta, jossa murha tehtiin.

Verrattain pienen ja toisarvoisen kysymyksen, merivoimien henkilökuntasääntöä koskevan kysymyksen ovat asettaneet periaatteellisesti juuri mustasotnialaiset, sen on tehnyt Nikolai II, sen on tehnyt hra Stolypin, ja meidän tarvitsee vain ilmaista tyydytyksemme heidän taitamattomuutensa johdosta, jonka on aiheuttanut heidän pelkonsa. Meidän tehtäväksemme on jäänyt vain vertailla tov. Pokrovskin erinomaisia sanoja „perustuslaillisten illuusioiden” tuhoutumisesta, siitä, että kansan on itsensä tehtävä johtopäätökset epäilemättömästi „mustasta todellisuudesta”, avomielsyytensä kannalta erinomaisiin „Moskovskije Vedomostiin” järkeilyihin „maaliskuun 31 päivän julki lausumasta”.

Mainitun lehden pääkirjoituksessa huhtikuun 3 pnä sanotaan:

„...Tämä asia sinänsä, kuten jo viime vuonna selitimme, on hyvin yksinkertainen. Hänen majesteettinsa keisari ei vahvistanut lainsäädännöllisessä järjestyksessä hyväksytyä henkilökuntasääntöä, vaan sääti tuon säännön korkeimman hallinnon tietä, johon voimassaoleva lakikin (kajoamatta kysymykseen korkeimman vallanpitäjän luonnollisista oikeuksista) antaa selvät valtuudet”...

Niin. Niin. Venäjän monarkian „luonnollisena oikeutena” on peruslakien rikkominen. Siinä on asian ydin.

„...Duman oppositiolla oli kuitenkin julkeutta tehdä tästä asiasta välikysymys, joka koski korkeimman vallanpitäjän tekoja”...

Juuri niin! „Moskovskije Vedomosti” sanoo aivan oikein sen, mitä sosialidemokraatit eivät voineet sanoa Duumassa loppuun asti. Välikysymyksen tarkoituksena oli nimenomaan todeta tsaarin (ja hänen tahtoonsa alistuneen ministeri Stolypinin) teot peruslakien rikkomiseksi.

Edelleen „Moskovskije Vedomosti” hyökkää „vallankumouksellisen opposition” ja „vallankumouksellisen lehdistön” kimppuun sen teorian vuoksi, jonka mukaan kansan oikeudet *on valloitettava* vallankumouksessa, ja kumoo sen, että „maaliskuun 31 päivän julkilausumassa” olisi muka voinut olla mitään „lupauksia”.

„...Itse puheet „lupauksista” ovat naurettavia ja ilmentävät sitä, missä määrin järki on vallankumouksellisesti huumaantunut sellaisilla-

kin henkilöillä, jotka virallisesti eivät kuulu vallankumoukselliseen leiriin. Mitä ihmeen „lupauksia” hallitus voisi antaa? ..Hallitus tulee täyttämään laillisia velvollisuuksiaan uskollisena korkeimman vallanpitäjän johdolle... Ja voidaan vain lausua toivomus, että Duuma käsittäisi mahdollisimman *syvällisesti* tämän julkilausuman kaikessa laajuudessaan, mikä auttaisi herrojen edustajien parantamista vallankumouksellisten „direktiivien” piintyneestä tartunnasta”.

Juuri niin: on käsitettävä *mahdollisimman syvällisesti* hallituksen julkilausuma (ja asenne) ja sen avulla „parannettava” *perustuslaillisista illuusioista* — siinä juuri onkin 96. pykälän rikkomista koskevan sosialidemokraattien tekemän välikysmyksen poliittinen opetus.

„Sotsial-Demokrat” № 13,
huhtikuun 26 (touko-
kuun 9) pnä 1910

Julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehden
tekstin mukaan